

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
År: 2008 / 132	De-ans: - 26
Mottatt: 18 MAR 2008	
ASR/MA/BÆ	Ant: 470
	Avtak:

Vår ref.: 2008/995 - 11386/2008

Deres ref.:

Dato: 14.03.2008

Jordverngruppas rapport - høringssvar

Østfold fylkeskommunes fylkesutvalg behandlet Jordverngruppas rapport 13. mars 2008. Saksfremlegget ligger vedlagt. Vedtak fra behandlingen ble som følger:

Fylkesutvalgets vedtak 13.03.2008:

Østfold fylkeskommune stiller seg bak regjeringens mål om å halvere omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010. I lys av matvaresituasjonen i verden, klima- og miljøutfordringene og kulturlandskapets betydning for verdiskaping og livskvalitet, bør imidlertid en strengere og langsiktig målsetting på plass så snart som mulig. Denne må følges av tilstrekkelige nasjonale virkemidler for å støtte opp om lokal og regional planlegging og utvikling.

Østfold fylkeskommune slutter seg til forslagene til nye virkemidler i Jordverngruppas rapport "Klimaskifte for jordvernet". Fylkesutvalget konstaterer at Østfold fylkeskommune ligger i forkant av lovgivningen gjennom sitt arbeid med en arealstrategi knyttet til fylkesplanen.

Østfold fylkeskommune mener det er positivt med flere virkemidler i den regionale planleggingen. Det er imidlertid viktig å presisere at de nye virkemidlene må ta hensyn til lokal og regional kunnskap og skjønnsutøvelse.

Østfold fylkeskommune mener at det bør utredes muligheten for økonomiske virkemidler som stimulerer til en mer areal- og transporteffektiv arealbruk og fortetting.

Med hilsen

Elisabeth Dahle
Plansjef

Elin Tangen Skeide
Rådgiver

Saksnr.: 2008/1656
Løpenr. 7272/2008
Klassering:
Saksbehandler: Elin Tangen Skeide

Møtebok - Saksframlegg

Behandlet av Samferdsel, næring og miljøkomiteen	Møtedato 12.03.2008	Utvalgssaksnr. 29/2008
---	------------------------	---------------------------

Klimaskifte for jordvernet - høringsuttalelse

Vedlegg

Utrykt vedlegg: "Klimaskifte for jordvernet", rapport til Landbruksdepartementet av 8. januar 2008.

Bakgrunn for saken

Jordverngruppa ble nedsatt av regjeringen i 2005 og hadde i mandat å gi status, vurdere virkemidler og foreslå nye virkemidler i forhold til målet om å halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010. Jordverngruppa overrakte rapporten "Klimaskifte for jordvernet" til Landbruks- og matministeren 8. januar 2008, denne ligger nå til høring med frist 15. mars. Det bes spesielt om uttalelser til forslagene til nye virkemidler i kapittel 5. Hele rapporten kan lastes ned fra regjeringens nettsider.

Fakta

Regjeringen har gitt et sterkt signal om at den ønsker å styrke jordvernet. Dette, samt at Soria Moria-erklæringen uttaler at jordvern er et nasjonalt ansvar, ligger til grunn for utredningen. I analysene vises det til at lokale og regionale planmyndigheter ikke alltid følger opp nasjonale mål som forutsatt, og at plansystemet derfor ikke alltid fanger opp nasjonale forventninger til arealforvaltningen. Jordverngruppa ser mange virkemidler, men anser plansystemet som viktigste virkemiddel.

Nye virkemidler foreslått av jordverngruppa:

- At statlige, regionale og kommunale virkemidler styrkes i ny plan- og bygningslov
- Utarbeiding av regionale planer for områder med gode jordbruksarealer og høyt utbyggingspress.
- Utarbeiding av nye, mer presise, rikspolitiske retningslinjer for jordvern
- Sikre utredning av alternativer til omdisponering av dyrka mark gjennom en innstramning av reglene i KU-forskriften
- At statlig eller regional fraråding av dispensasjoner fører til ny lokal planprosess
- Endring av jordloven slik at landbrukets bygninger omfattes av krav om omdisponeringstillatelse. Ny vurdering og differensiering av avgjørelsesmyndighet i omdisponerings- og delingssaker.
- Styrke Fylkesmannens myndighet i forhold til kommunal forvaltning
- Mulighet for vern av arealer med høyt potensial for matproduksjon
- At landbruksmyndighetene jobber for innlemming av dyrka mark innenfor markaområder
- NTP-myndighetene må prioritere utbygging av transportsystem som dreier utbyggingsmønsteret mot områder med mindre arealkonflikter.
- Et nasjonalt informasjonsprogram

- Bedre dokumentasjon av arealverdier og arealbruken
- Utarbeiding av et nytt og ambisiøst politisk mål for ytterligere reduksjon av omdisponeringen av dyrka mark utover 2010.

Styrking av virkemidler i ny plan- og bygningslov

Jordverngruppa vil styrke de nasjonale kravene gjennom en nasjonal planstrategi, statlige planretningslinjer og planbestemmelser. Dette innebærer et sterkere press på regionale og lokale myndigheter for å avklare arealbruken før enkelttiltak kan tillates. Også i forslaget til ny plan- og bygningslov ligger det en rekke virkemidler for å fremme regional planlegging. Det foreslås blant annet at det skal bli mulig å knytte juridisk bindende bestemmelser til fylkesplanens arealdel, en tidsbegrenset "regional planbestemmelse". Denne skal kunne brukes av regionen for å forhindre utbygging som bryter med regionale retningslinjer for arealbruk.

Dispensasjoner utgjør en viktig utfordring i forhold til å ivareta jordvern hensyn og i forhold til langsiktig og helhetlig planlegging. Jordvernutvalget og plan- og bygningslovutvalget foreslår å flytte dispensasjonsmyndigheten fra kommunene til regionale eller statlige myndigheter ved bestemte typer tiltak i bestemte områder, for bl.a. å redusere spredt utbygging på dyrka mark. Jordvernutvalget foreslår dessuten at hvis dispensasjon frarådes av fylkeskommunen eller statlige myndigheter må kommunene ta saken gjennom en ordinær planprosess (omregulering).

Det foreslås at det skal etableres hjemmel for vern av jordressurser der hvor jordas produksjonspotensial for mat er sentralt. Hensikten vil være å sikre muligheten for fortsatt biologisk produksjon, og det foreslås å få hjemmelen inn i naturvernlovgivingen.

Jordverngruppa påpeker betydningen av infrastrukturutbyggingen for arealforvaltningen. De påpeker dessuten at myndighetene i blant annet Nasjonal Transportplan sørger for å prioritere utbygging av transportsystemet som er nødvendig for å dreie utbyggingsmønsteret mot områder med mindre arealkonflikter.

Av økonomiske virkemidler har jordverngruppa konkludert med at de er negative til en jordvernavgift fordi den må være svært høy for å få noen betydning og fordi det er prinsipielt uheldig å kunne kjøpe seg ut av en begrensning/ arealrestriksjon. Plansystemet er trukket fram som et mer vesentlig virkemiddel. Gruppa har ikke konkludert med andre typer økonomiske virkemidler fordi de har vurdert dem for å ligge utenfor mandatet. De mener det er nødvendig med mer utredning om dette.

Fylkesrådmannens vurdering

Østfold fylkeskommune er i ferd med å utarbeide en arealstrategi til fylkesplanen med langsiktige grenser for arealbruk og retningslinjer. Østfold ligger derfor i forkant av de forsterkede virkemidlene som foreslås fra jordvernutvalget og i forslaget til ny plan- og bygningslov.

Østfold vedtok i 2007 en planstrategi som nå er foreslått lovpålagt. Hvis disse forslagene ikke vedtas vil regionen uansett ha virkemidler utviklet gjennom en "konsensusprosess" i fylkesplanarbeidet som i seg selv virker bindende på partene. Hvis forslagene vedtas vil fylket i tillegg til en god plan med stor oppslutning, ha flere virkemidler der hvor planen ikke følges opp. Det er imidlertid en målsetting at planen gjennom samarbeid, omfattende medvirkning og langsiktige strategier skal medvirke til å redusere behovet for innsigelser og konflikter mellom ulike myndighetsnivåer.

Det er positivt at det foreslås differensiering av avgjørelsesmyndighet, presisering av rikspolitiske bestemmelser og konkretisering av KU-forskriften. Avklaringer der hvor det er store uklarheter vil gi en mer effektiv forvaltning. Det forutsettes imidlertid at disse avklaringene vil ta hensyn til regional og lokal kunnskap og behov for bruk av skjønn.

I forhold til forslaget om vern må det være en forutsetning, slik utvalget skriver, at det kun er de viktigste og mest utsatte områdene som kan vernes, mens plan- og bygningsloven fortsatt skal være viktigste virkemiddel for arealforvaltningen. Det må også påpekes at der de mest verdifulle jordressursene ligger er de samme områdene hvor folk alltid har bodd og hvor konfliktene er høye. Eventuelle vernetiltak må derfor ta helhetlige hensyn til eksisterende by- og tettstedsområder for å skape respekt og forståelse for vernestatusen.

Det ville vært en fordel om flere økonomiske virkemidler hadde vært utredet. For jordvernet er særlig en areal- og transportstrategi med fortetting hensiktsmessig i et fylke som Østfold, hvor byer og tettsteder med høyt utbyggingspress ligger i områder med store jordressurser og landskapskonflikter. Fortetting er imidlertid ikke uten utfordringer og økonomiske konsekvenser og kan derfor fort bli svært kostbart for kommunene. Økonomiske virkemidler som kan stimulere til fortetting med kvalitet, og avbøting for store økonomiske konsekvenser som utgifter til for eksempel utbygging av sosial infrastruktur, bør derfor anbefales utredet videre.

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

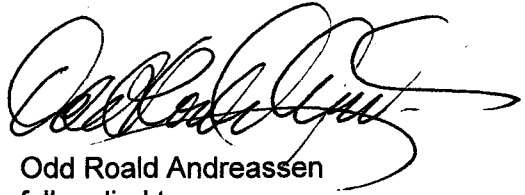
Østfold fylkeskommune slutter seg til forslagene til nye virkemidler i Jordverngruppas rapport "Klimaskifte for jordvernet". Fylkesutvalget konstaterer at Østfold fylkeskommune ligger i forkant av lovgivingen gjennom sitt arbeid med en arealstrategi knyttet til fylkesplanen.

Østfold fylkeskommune mener det er positivt med flere virkemidler i den regionale planleggingen. Det er imidlertid viktig å presisere at de nye virkemidlene må ta hensyn til lokal og regional kunnskap og skjønnsutøvelse.

Østfold fylkeskommune mener at det bør utredes muligheten for økonomiske virkemidler som stimulerer til en mer areal- og transporteffektiv arealbruk og fortetting.

Sarpsborg, 19.02.2008

Atle Haga
fylkesrådmann

Odd Roald Andreassen
fylkesdirektør